

Független pénzügyi közvetítő státuszára vonatkozó kérdés, valamint a Hpt. versengő szolgáltatások definíciójának értelmezése

A Kérelmező állásfoglalás kiadása iránti kérelemmel fordult a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez a beadványában részletezett két kérdés kapcsán, amelyek a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) pénzügyi közvetítőkkel kapcsolatos egyes rendelkezéseinek értelmezésére vonatkoznak.

Kérelmező ügyfelei egy nemzetközi cégcsoport eszközforgalmazással foglalkozó tagja (a továbbiakban: Forgalmazó), illetve ugyanezen cégcsoport pénzügyi lízingszolgáltatást nyújtó tagja (a továbbiakban: Lízingcég). Közöttük a beadvány tanúsága szerint alapesetben függő ügynöki jogviszony áll fent a Hpt. 6/C. § (1) bekezdésének ab) pontjában foglaltak szerint. Az állásfoglalás-kérés a Kérelmező által kivételes szituációkként meghatározott esetekre vonatkozik.

A kivételes szituációk között előfordul olyan eset, amikor

- eleve nem a cégcsoport finanszírozását kívánja igénybe venni a vevő, hanem a saját finanszírozóját, vagy
- igénybe venné ugyan a Lízingcéget, de az nem vállalja a finanszírozást, ezért a vevő keres egy harmadik, külső pénzügyi intézményt, amely vállalja a finanszírozást. Ebben az esetben a Forgalmazó ügynökként kíván szerződni ezzel a harmadik pénzügyi intézménnyel, és ügynöki mivoltában az a feladata, hogy elősegítse a vevő és a vevő által választott finanszírozó közötti megfelelő szerződés megkötését, amely feladat ellátásáért a Forgalmazó jutalékot kap.

Kérelmező álláspontja szerint e tevékenység ügynöki tevékenységnek minősül, és ez a jogviszony lesz a Forgalmazó részére kifizetett jutalék jogcímének alapja is, ugyanis noha ebben a kivételes esetben a Forgalmazó több pénzügyi intézménnyel kerül jogviszonyba, a konstrukció kivételessége és egyedi volta miatt akkor sem kell, hogy a Forgalmazó független közvetítővé váljon, ha a saját Lízingcégnek, illetve a vevő által választott független harmadik cégnek ugyanolyan típusú szolgáltatásait közvetíti ügyfelei (a vevők) részére. Álláspontját azzal kívánja alátámasztani, hogy a versengő szolgáltatások Hpt.-ben megtalálható definícióját nem tudja erre az esetre értelmezni, figyelemmel arra, hogy a Kérelmező szerint nem derül ki belőle, hogy lehetnek-e olyan szempontok, amelyek mellett az akár ugyanazon szolgáltatások sem versengenek egymással, mivel nem világos, hogy a törvényi definíció taxatív vagy csak példálózó felsorolást ad, de a Kérelmező ezt csak egy példálózó felsorolásnak tekinti. Ennek alapján véleménye szerint Forgalmazóként megjelölt ügyfele akkor sem közvetít versengő szolgáltatásokat, ha több pénzügyi intézmény részére közvetíti ugyanazt a típusú szolgáltatást, mert:

- a vevő nem igényli és a Forgalmazó ügynökként nem is vállalja további finanszírozási lehetőségek felkutatását, nem is akar több lehetőséget bemutatni a vevőnek, aki előre tudja, ki lesz a finanszírozó, így a versenyeztetés vagy az ajánlatok összehasonlításának kérdése nem kerül szóba;
- a második esetben pedig a vevő hoz magával egy konkrét finanszírozót, akinek ügynökévé kíván válni a Forgalmazó, a Forgalmazó tehát ügynökként nem kutat fel piaci ajánlatokat és nem hasonlít össze termékeket, pusztán annyi a feladata, hogy a vevő és az általa megtalált finanszírozó között létrejövő megfelelő tartalmú finanszírozási szerződés megkötésében segédkezzen.

A fentieket, a hatályos jogszabályokat, valamint a Felügyelet jogalkalmazási gyakorlatát áttekintve az alábbiakról tájékoztatom.

A versengő szolgáltatások meghatározását a Hpt. 2. számú melléklet III/19. pontja tartalmazza, amely szerint versengő szolgáltatásoknak minősül:

a) ingatlanon alapított jelzálogjog (ideértve az önálló zálogjogot is) fedezete mellett öt évet elérő vagy azt meghaladó legrövidebb futamidőre kínált hitel és pénzkölcsön, valamint az ingatlan pénzügyi lízing,

b) ingatlanon alapított jelzálogjog (ideértve az önálló zálogjogot is) fedezete mellett öt évet meg nem haladó leghosszabb futamidőre kínált hitel és pénzkölcsön, valamint pénzügyi lízing, továbbá valamennyi, ingatlanon alapított jelzálogjog fedezete nélkül kínált hitel és pénzkölcsön, ideértve a fizetési számlához (bankszámlához) kapcsolódó hitelkeretet és a hitelkártyát is, vagy

c) betét és fizetési számla (bankszámla).

2011. január 1-től nem minősül versengő szolgáltatásnak a kézizálog fedezete mellett nyújtott pénzkölcsön.

A Felügyelet álláspontja szerint a jogalkotó – a Kérelmező álláspontjától eltérően - taxatív felsorolást adott meg a versengő szolgáltatások meghatározásakor, tehát csak az ott felsorolt esetek minősülnek versengő szolgáltatásnak. Egy pénzügyi szolgáltatási tevékenység abban az esetben nem minősíthető versengőnek, ha az adott tevékenység egyáltalán nem is szerepel a felsorolásban, vagy ha olyan speciális jegyekkel rendelkezik, amelyek kizárják a versengés fogalmát (pl. behajtási tevékenység, lakáspénztári termékek, Széchenyi kártya). A Kérelmező által említett esetben azonban pénzügyi lízingszolgáltatásokról van szó, amelyek beleillenek a versengő szolgáltatások definíciójának b) pontjában felsorolt esetkörbe. Ebből következően tehát, ha a Hpt. 6/C. § (1) bekezdésének bb) pontjában írt azon feltétel is fennáll, hogy az adott versengő terméket a közvetítő több független pénzügyi intézmény számára is közvetíti, úgy a független közvetítői státusz alól akkor sem mentesülhet, ha ez csak ún. kivételes esetként következik be. Ugyanis a Hpt. fogalmai szerint a közvetítés nem pusztán az ügyfél-akvizíciót foglalja magában, hanem a Hpt. 2. számú melléklet II/12.1 és 12.2. pontokban foglalt definíciói alapján a szerződés megkötését is, így irreleváns a versengő szolgáltatások megítélése szempontjából az, hogy az ügyfél már előre eldöntötte, hogy melyik finanszírozót fogja választani.

A Felügyelet álláspontja szerint tehát az állásfoglalás iránti kérelem II.1. pontjában elemzett kérdés esetében (függő, vagy független ügynök lesz-e a Forgalmazó, ha összességében több pénzügyi intézménnyel kerül kapcsolatba és ilyenkor ugyanolyan termékeket közvetít, figyelemmel a fentiekben írt kivételes esetekre is) a közvetítő független közvetítőként (többes ügynökként) kell, hogy engedélyt kérjen a Felügyeletről.

Az állásfoglalás II.2. pontjában taglalt esetben (végezhet-e pénzügyi intézmény függő ügynöki tevékenységet, vagyis értelmezhető-e az az eset, ha a Lízingcég lépne a Forgalmazó helyébe és lenne a vevő által megtalált harmadik pénzügyi intézmény közvetítője), az alábbiakat hozom szíves tudomására.

A Felügyelet egyetért a Kérelmező álláspontjával abban a tekintetben, hogy a pénzügyi intézményi státusz nem kizáró tényező a pénzügyi közvetítők vonatkozásában, vagyis egy pénzügyi intézmény lehet akár függő, akár független közvetítője egy másik pénzügyi intézménynek. Ebben az esetben nem merül fel a versengés kérdése a pénzügyi intézmény saját jogon nyújtott szolgáltatása és aközött a szolgáltatás között, amelyet egy másik pénzügyi intézmény részére végez, mert a felvetés életszerűtlen, hiszen ha az adott pénzügyi intézménynek van olyan konstrukciója, amely a vevő (ügyfél) számára előnyös, nyilván ezt fogja ajánlani és nem azt a konstrukciót, amelyet a másik pénzügyi intézmény megbízása

alapján nyújt. Ezen túlmenően sem merül fel a versengő szolgáltatások kérdése, hiszen az a Hpt. definíciója értelmében csak a közvetített szolgáltatások esetében értelmezhető (Hpt. 6/C. § (1) bekezdés a) pont), így egy közvetítőként eljáró pénzügyi intézmény esetében nem kell figyelembe venni a saját jogon nyújtott szolgáltatásokat ebből a szempontból.

Budapest, 2011. január